

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-60>

УДК 336.275.3

БАНКІВСЬКІ ДЕПОЗИТИ ТА ОВДП ЯК АЛЬТЕРНАТИВНІ ОБ'ЄКТИ ВКЛАДЕННЯ КОШТІВ

BANK DEPOSITS AND IGLBS AS ALTERNATIVE INVESTMENT OBJECTS

Матвійчук Наталія Миколаївнакандидат економічних наук, доцент,
Волинський національний університет імені Лесі Українки
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7168-4073>**Теслюк Софія Анатоліївна**кандидат економічних наук,
Волинський національний університет імені Лесі Українки
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2364-0257>**Боричевська Ірина Григорівна**магістр,
Волинський національний університет імені Лесі Українки
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9802-1077>**Matviichuk Nataliia, Tesliuk Sofiia, Borychevska Iryna**
Lesya Ukrainka Volyn National University

Здійснено комплексне порівняння ОВДП та банківських депозитів як інструментів вкладення коштів фізичних та юридичних осіб. Обґрунтовано значення ОВДП як боргового та монетарного інструменту в сучасних умовах та розглянуто структуру власників ОВДП. Здійснено порівняння портфелю ОВДП у власності фізичних осіб та депозитного портфелю фізичних та юридичних осіб. Обґрунтовано переваги ОВДП перед банківськими депозитами: високий ступінь надійності, відсутність оподаткування доходів, вища прибутковість та можливість зафіксувати дохідність на тривалий термін. Виокремлено основні перешкоди до інвестування в ОВДП (складна процедура придбання, високі трансакційні витрати, необхідність подання податкової декларації та високий поріг входження в цінні папери). Доведено, що для стимулювання вкладень в ОВДП потрібно скасувати подання декларацій та спростити ідентифікацію клієнта, використовуючи Bank ID.

Ключові слова: банківські депозити, ОВДП, монетарна політика, боргова політика, облікова ставка.

Осуществлено комплексное сравнение ОВГЗ и банковских депозитов в качестве инструментов вложения средств физических и юридических лиц. Обосновано значение ОВГЗ как долгового и монетарного инструмента в современных условиях и рассмотрена структура владельцев ОВГЗ. Проведено сравнение портфеля ОВГЗ в собственности физических лиц и депозитного портфеля физических и юридических лиц. Обосновано преимущества ОВГЗ перед банковскими депозитами: высокая степень надежности, отсутствие налогообложения доходов, высокая доходность и возможность зафиксировать доходность на длительный срок. Выделены основные препятствия к инвестированию в ОВГЗ (сложная процедура приобретения, высокие трансакционные издержки, необходимость представления налоговой декларации и высокий порог вхождения в ценные бумаги). Авторы обосновывают, что для стимулирования вложений в ОВГЗ нужно отменить представление деклараций и упростить идентификацию клиента, используя Bank ID.

Ключевые слова: банковские депозиты, ОВГЗ, монетарная политика, долговая политика, учетная ставка.

A comprehensive comparison of domestic government bonds and bank deposits as investment tools for individuals and legal entities was made. The dynamics of weighted average rates on IGLBs, rates on deposits and the discount rate of the NBU is studied. The authors determined that the current level of interest rates on IGLBs in Ukraine is significantly overstated. Using correlation-regression analysis, the relationship between the weighted average rate on IGLBs and the NBU discount rate was investigated: the value of the correlation coefficient is 0.528, which indicates that there is a direct noticeable relationship between the analyzed variables. Assessing Fisher's F-test, it was found that 27.91% of the change in the value of the weighted average rate on IGLBs was caused by the change in the NBU discount rate.

The importance of IGLBs as a debt and monetary instrument in modern conditions is substantiated. The structure of IGLBs owners is considered and the reasons for the high share of owners – banks, and low – individuals and legal entities are substantiated. The authors draw attention to the risk of the influence of non-resident IGLBs owners on the formation of the exchange rate in Ukraine. The volume of IGLBs owned by individuals and the volumes of the deposit portfolio of individuals and legal entities were compared. The advantages of IGLBs over bank deposits are substantiated: high degree of reliability (state guarantees full repayment of IGLBs, while deposit only UAH 200 thousand), absence of taxation of IGLBs income (taxes on income from deposits are 19.5 % of income), higher profitability and the ability to record long-term profitability. The main obstacles to investing in IGLBs are highlighted (complicated procedure for purchasing such securities, high transaction costs, the need to file a tax return and a high threshold for entry into securities). Given the priority of using IGLBs as a debt instrument in the coming years, it is necessary to continue to encourage the population to invest in IGLBs. To encourage investments in IGLBs, it is necessary to cancel the submission of declarations and simplify customer identification using Bank ID.

Keywords: bank deposits, IGLB, monetary policy, debt policy, discount rate.

Постановка проблеми. Глибока економічна криза в Україні, пов'язана в тому числі із наслідками пандемії Covid-19, зростання дефіциту державного бюджету та загострення відносин із зовнішніми кредиторами (насамперед з МВФ) змусили переглянути основні аспекти боргової політики України. Це спричинило масштабніше використання урядом упродовж останніх років облігацій внутрішньої державної позики (ОВДП), однак частка фізичних та юридичних осіб серед числа основних інвесторів сьогодні є незначною, а більш традиційним об'єктом вкладень для них виступають банківські депозити. Оскільки заощадження фізичних осіб є потужним джерелом формування інвестиційних ресурсів у національній економіці, існує необхідність комплексного аналізу ОВДП та банківських депозитів, як об'єктів вкладень.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми ефективного використання заощаджень населення знаходять своє відображення у напрацюваннях багатьох вчених. Серед класиків економічної науки, що досліджували дані питання у своїх роботах, можемо виділити таких, як: Дж. Кейнс, А. Маршалл, Ф. Модільяні, П. Самуельсон, А. Сміт, М. Фрідман. В сучасних умовах вагомий внесок у розв'язання даної проблематики зробили такі економісти, як А. Веремчук, І. Власова, Т. Кізима, І. Серватинська, О. Заславська та інші.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Зважаючи на невисоку частку фізичних та юридичних осіб у структурі власників ОВДП, порівняння ОВДП та банківських депозитів як альтернативних інструментів вкладення коштів донедавна не було предметом наукових досліджень. Однак значне зростання обсягів вкладень населення в ОВДП разом із суттєвим зниженням депозитних ставок зумовлюють необхідність такого дослідження.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є комплексне порівняння ОВДП та банківських депозитів, як об'єктів вкладення коштів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Облігації внутрішньої державної позики України (ОВДП) – державні цінні папери, що розміщуються виключно на внутрішньому фондовому ринку і підтверджують зобов'язання України відшкодувати пред'явникам цих облігацій їх номінальну вартість з виплатою доходу відповідно до умов розміщення облігацій [1]. Міністерство фінансів України відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 31 січня 2001 р. № 80 «Про випуск облігацій внутрішніх державних позик» здійснює розміщення ОВДП виключно у електронному вигляді у формі аукціонного продажу через Національний банк України, який виконує операції з обслуговування державного боргу, пов'язані з розміщенням ОВДП, їх погашенням і виплатою доходів за ними, а також провадить депозитарну діяльність щодо цих цінних паперів [2].

У 2020 р. найвагомим джерелом фінансування дефіциту державного бюджету стало залучення коштів через випуск ОВДП. Загальна сума залучених коштів від розміщення гривневих ОВДП становила 389,2 млрд грн, а від ОВДП, номінованих у доларах і євро, – 130,4 млрд грн. Аналіз динаміки внутрішніх державних запозичень за 2014–2020 рр. показує, що з кожним роком обсяги залучених ресурсів з допомогою ОВДП зростають (див. табл. 1).

У 2019 р. Міністерством фінансів України було розроблено Середньострокову стратегію управління державним боргом на 2019–2022 рр., що дало поштовх активному приходу нерезидентів на вітчизняний ринок ОВДП і початок новому рівню розвитку українського ринку облігацій [5]. Попри це, як і в попередні періоди, основними гравцями на ринку ОВДП України залишаються банки (рис. 1).

Таблиця 1

**Динаміка ОВДП в обігу та частка внутрішнього боргу
у структурі державного та гарантованого державою боргу за 2014–2020 рр.**

Роки	Обсяг ОВДП в обігу, млрд грн	Частка внутрішнього боргу у загальній структурі державного боргу, %
2014	395,27	44,4
2015	446,72	33,8
2016	556,34	35,7
2017	632,29	35,7
2018	624,15	35,5
2019	725,26	41,9
2020	974,19	40,5

Джерело: побудовано автором на основі даних [3; 4]

Для того, щоб придбати ОВДП у національній валюті, нерезиденти повинні обміняти її, внаслідок чого відбувається притік іноземної валюти у країну. Відтак можна прослідкувати певну закономірність: при кожному продажу великих пакетів ОВДП відбувається зміцнення курсу національної грошової одиниці відносно долара США. У 2019 р. надходження від продажу облігацій іноземним інвесторам разом із послабленнями на валютному ринку, зініційованими НБУ, стали одними з ключових факторів, які сприяли зростанню курсу гривні.

З іншої сторони, зменшення зацікавленості іноземних інвесторів у купівлі таких цінних паперів та їх бажання вивести власні кошти у зв'язку з погіршенням політичної та соціально-економічної ситуації в країні спричинить зворотній процес, який за одночасної дії інших негативних чинників може негативно вплинути на валютний курс та економічні процеси в країні.

Привабливість ОВДП для комерційних банків зумовлена високою доходністю, відсутністю кредитних ризиків, а також можливістю

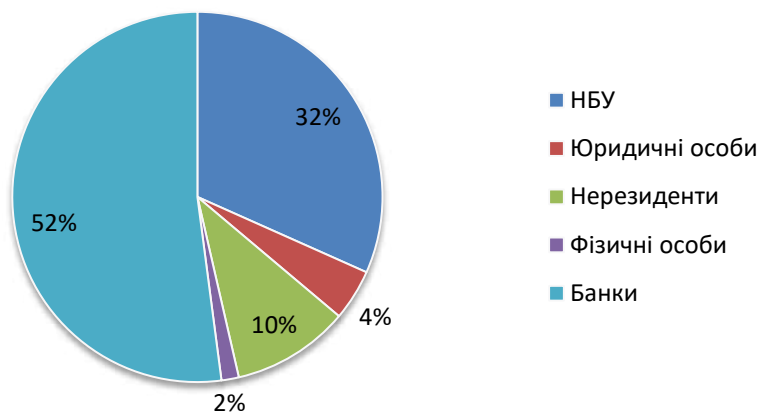
використати ОВДП у якості застави за кредитами рефінансування та операціями прямого репо [6]. Зважаючи на те, що доходність ОВДП є вищою за ставку рефінансування, це робить ОВДП з однієї позиції – прибутковим інструментом для комерційних банків, а з іншої – дієвим механізмом залучення коштів для фінансування дефіциту бюджету (рис. 2). Сьогодні банки можуть взяти в НБУ кредит під 6 % на п'ять років та вкласти ці гроші в ОВДП під 11-12 %.

З метою оцінки взаємозв'язку між рівнем середньозваженої ставки за ОВДП та рівнем облікової ставки НБУ, ми скористалися кореляційно-регресійним аналізом у вигляді:

$$y = a + bx,$$

де a – вільний член рівняння, який показує середній теоретичний рівень результативної ознаки;

b – параметр, який показує на скільки одиниць власного виміру зміниться значення середньозваженої ставки за ОВДП при зміні облікової ставки на одиницю власного виміру.

Рис. 1. Структура власників ОВДП станом на 01.04.2021 р., %

Джерело: побудовано автором на основі даних [3]

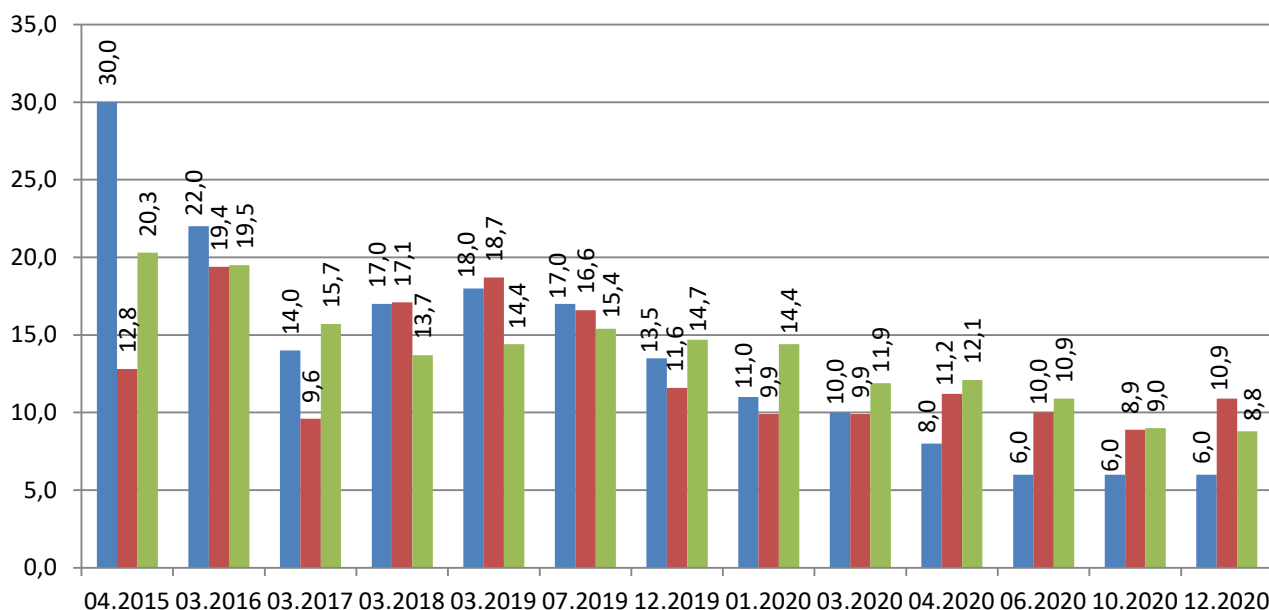

Рис. 2. Динаміка облікової ставки НБУ, середньозважених ставок за ОВДП та депозитами за 2015–2020 рр., %

Джерело: побудовано автором на основі даних [1; 16]

Для того, аби розрахувати необхідні параметри, побудуємо систему рівнянь виду:

$$\begin{cases} a * n + b * \sum x = \sum y \\ a * \sum x + b * \sum x^2 = \sum xy \end{cases}$$

де x – значення облікової ставки за аналізований період;

y – значення середньозваженої ставки за ОВДП.

Для наших даних із табл. 2 система рівнянь матиме наступний вигляд:

$$\begin{cases} 8 * a + 115,5 * b = 103,7 \\ 115,5 * a + 2167,25 * b = 1618,5 \end{cases}$$

Шляхом здійснення математичних розрахунків визначено, що $a = 9,4571$, $b = 0,2428$.

Отже, кореляційно-регресійне рівняння залежності матиме наступний вигляд:

$$y = 0,2428x + 9,4571$$

Економічний зміст даного рівняння полягає в тому, що зміна облікової ставки на 1 % призводить до зміни середньозваженої ставки за ОВДП на 0,248 одиниць виміру. Окрім того, коефіцієнт кореляції 0,528 свідчить про те, що між аналізованими змінними існує прямий помітний зв'язок, а оцінка F-критерію Фішера вказує на те, що 27,91 % зміни значення середньозваженої ставки за ОВДП спричинено зміною облікової ставки НБУ.

Враховуючи те, що ситуація на ринку ОВДП здатна впливати в короткостроковому періоді на динаміку валютного курсу, а також той факт, що

Таблиця 2

Дані для розрахунку параметрів рівняння регресії

№	x	y	x^2	y^2	xy
1	30,0	12,8	900,00	163,84	384,0
2	22,0	19,4	484,00	376,36	426,8
3	14,0	9,6	196,00	92,16	134,4
4	18,0	18,7	324,00	349,69	336,6
5	11,0	9,9	121,00	98,01	108,9
6	8,0	11,2	64,00	125,44	89,6
7	6,0	10,9	36,00	118,81	65,4
8	6,5	11,2	42,25	125,44	72,8
Σ	115,5	103,7	2167,25	1449,75	1618,5

облікова ставка є основою монетарної політики, отримані результати дають можливість стверджувати, що НБУ може використовувати ОВДП при здійсненні монетарної політики з метою впливу на курс національної грошової одиниці.

На даний час ОВДП в якості надійного інвестиційного інструменту поступово стають альтернативою депозитним вкладам. Для вітчизняного ринку ОВДП поки що характерна низька частка фізичних осіб серед основних інвесторів, що станом на 01.04.2021 р. складала 1,51 % від загального обсягу ОВДП в обігу, та близько 0,3 % від ВВП країни. У Польщі цей показник складає 1 %, в Італії – 5,1 %, в Ірландії – 6,8 %, в Угорщині – 14,5 %, у Португалії – 15 % ВВП [8]. Однак, якщо розглядати обсяг ОВДП у власності фізичних осіб в динаміці за 2017-2020 роки, то на сьогодні цей показник є найвищим за весь період (рис. 3).

Серед переваг ОВДП перед банківськими депозитами можна виділити наступні:

– *високий ступінь надійності* – держава гарантує повне погашення ОВДП, в той час як при розміщенні депозитів Фондом гарантування вкладів фізичних осіб (ФГВФО) передбачено повернення лише 200 тис грн в разі банкрутства банку. Для юридичних осіб гарантія на банківські депозити не діє взагалі, тому для них ОВДП є більш надійним способом вкладення фінансових ресурсів.

– *відсутність оподаткування доходів від ОВДП*. Починаючи з 2014 р. доходи від депозитів в Україні оподатковуються за ставкою 18 %, крім того справляється 1,5 % військового збору [9]. Тобто при задекларованій банком депозитній ставці 8 % річних вкладник отримує лише 6,44 %.

Відповідно до ст. 165 Податкового кодексу відсотковий дохід та інвестиційний прибуток, отримані від інвестування в ОВДП, не включається до оподаткованого доходу, тобто з доходів від ОВДП податок на доходи фізич-

них осіб не стягується. До того ж, з 23 травня 2020 року у зв'язку зі змінами в законодавстві, з доходів фізичних осіб, отриманих у вигляді відсотків, нарахованих на державні цінні папери, та інвестиційного прибутку від операцій з такими цінними паперами більше не стягується військовий збір в розмірі 1,5 %.

Як бачимо, різниця в оподаткуванні доходів від ОВДП і доходів від депозитів є досить суттєвою, а загальна сума податкових платежів, що справляються з відсотків від депозитів складає 19,5 %.

– *вища прибутковість* у порівнянні з банківськими депозитами, в тому числі й з врахуванням відмінностей в оподаткуванні (рис. 2). Упродовж 2020 р. депозитні ставки в банках України суттєво зменшилися, в 2021 р. ця тенденція продовжилася. Щодо валютних вкладів, то вони доходу власникам практично не приносять (0,01 % річних в найбільших банках України), натомість доходність ОВДП зросла. Так, за результатами проведених аукціонів з розміщення ОВДП 20.04.2021 р. середньозважений рівень доходності гривневих річних облігацій склав 11,15 %, а дворічних доларових – 3,9 % [10].

Крім того, більшість банків сьогодні пропонує депозити строком до 24 місяців з огляду на надлишкову ліквідність та високий ступінь ризику, оскільки існує загальна тенденція до здешевлення депозитних ресурсів. Тому вкладники не мають можливості зафіксувати дохід за депозитом більше ніж на 2 роки. Натомість ОВДП випускаються терміном навіть на 5 років, тому краще підходять для довгострокових вкладень.

– *ліквідність* – ОВДП можна продати в будь-який момент, у той час як депозит може бути без права дострокового розірвання угоди [11, с. 149].

– *захист від девальвації* (у випадку купівлі валютних ОВДП).

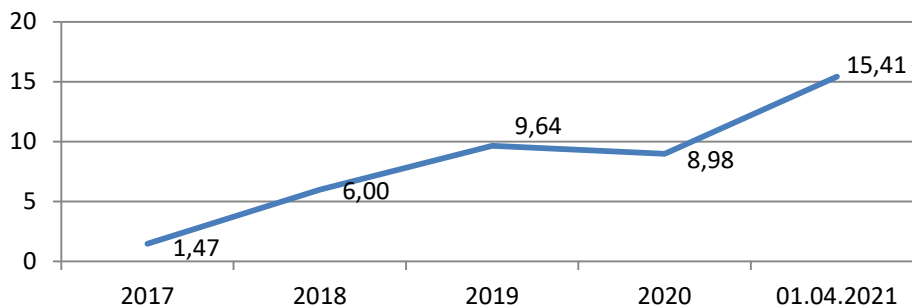

Рис. 3. Динаміка обсягів ОВДП у власності фізичних осіб за 2017–2021 рр., млрд грн

Джерело: побудовано автором на основі даних [4]

Незважаючи на такі переваги, ОВДП є немасовим інструментом, що підтверджується порівнянням портфелів: обсяг портфеля ОВДП фізосіб становить близько 15,41 млрд грн, банківських депозитів фізосіб – 674,7 млрд грн. (рис. 3, рис. 4).

Низька зацікавленість в купівлі ОВДП з боку населення свідчить про те, що існує низка перешкод, основна з яких полягає у складній процедурі придбання таких цінних паперів та високих трансакційних витратах.

Хоча номінальна вартість однієї облигації становить 1000 грн. (1000 дол., 1000 євро), самостійно купити декілька облигацій фізичні особи не можуть. Для цього доведеться працювати з посередниками, якими виступають банки-первинні дилери або ліцензовані НКЦПФР торговці цінними паперами (біржові брокери, інвестиційні компанії) [1]. За посередництвом у купівлі ОВДП сплачується низка комісій (за відкриття рахунку в цінних паперах, зарахування коштів на рахунок, зберігання, за погашення цінних паперів тощо). Тому при придбанні ОВДП на невеликі суми за рахунок всіх цих платежів можна втратити більше, ніж заробити на відсотках. Крім того посередники й не беруться працювати з дрібними інвесторами. Деякі банки погоджуються виконувати роль посередника, якщо сума покупки ОВДП починається від 100 тис. грн або 1 млн грн. При купівлі ОВДП на суму 2 млн грн річні

тарифи в банках України коливатимуться від 3 тис. грн до 14350 грн [12]. Є фінансові компанії, які встановлюють менші ліміти на мінімальну суму угоди. В Україні найвищий попит на портфелі ОВДП ціною від 1 млн у будь-якій валюті, адже при вкладенні невеликих коштів інвестиції в ОВДП є нерентабельними. Тобто в сучасних реаліях вкладення в ОВДП є доступними лише для громадян з високим рівнем достатку [11, с. 146].

Окрім того, згідно з українським законодавством потенційному інвестору необхідно пройти верифікацію та підтвердити джерело походження грошових коштів, за які буде здійснено операцію купівлі ОВДП. До складнощів вкладень в ОВДП відносять також необхідність подавати декларацію про доходи до Державної податкової служби України у випадку отримання інвестиційного доходу від ОВДП. Натомість заощадження на депозиті не передбачають подачу податкової декларації, тому що банк виступає податковим агентом і здійснює консолідоване перерахування до бюджету податку на доходи фізичних осіб за рахунок доходу вкладників.

Попри зростання попиту на ОВДП, банківські депозити є більш звичними та популярними серед фізичних та юридичних осіб [11, с. 146; 13, с. 283]. Відповідно до Закону України «Про банки і банківську діяльність» депозит – це кошти в готівковій або у безготівковій формі, у

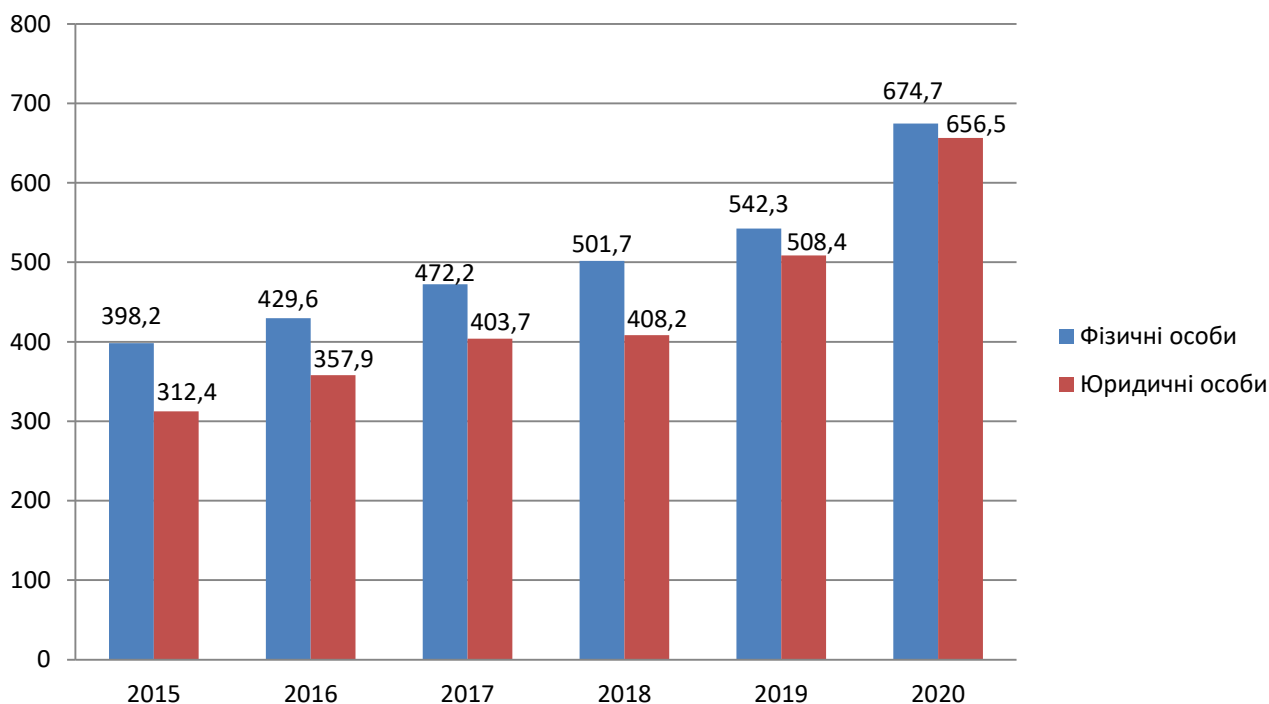

Рис. 4. Обсяги депозитних вкладів фізичних та юридичних осіб за 2015–2020 рр., млрд грн.

Джерело: побудовано автором на основі даних [4]

валюти України або в іноземній валюті, які розміщені клієнтами на їх іменних рахунках у банку на договірних засадах на визначений строк зберігання або без зазначення такого строку і підлягають виплаті вкладнику відповідно до законодавства України та умов договору [14].

Незважаючи на кризові наслідки пандемії COVID-19 та суттєве зниження процентних ставок, депозитний портфель банків України у 2020 р. збільшився, що свідчить про підвищення довіри до банківської системи. Зниження депозитних відсоткових ставок сприяло переміщенню коштів зі строкових вкладів на депозити до запитання та дебетові картки, а депозити сьогодні перетворилися з інструменту примноження заощаджень в інструмент їх збереження.

Перевагою банківських депозитів у порівнянні з вкладеннями в ОВДП є можливість їх поповнення і часткового зняття (депозити до запитання), а недоліком – недовіра значної частини населення до банків загалом, що пов'язано з їх банкрутством у попередні роки внаслідок кризових явищ в банківському секторі та економіці [13, с. 282].

НБУ неодноразово ініціював скасування оподаткування депозитів з метою стимулювання населення до розміщення вкладів у банках. Альтернативою такому рішенню могло б стати встановлення досить високого неоподаткованого мінімуму суми депозиту, що не буде оподатковуватися [15, с. 39].

В Україні лише близько 1 % населення залучено до фондового ринку, що є дуже низьким показником по відношенню до населення інших країн. Наприклад, учасниками фондового ринку США є 52 % американців [11, с. 148]. Це пояснюється низьким рівнем фінансової грамотності населення, незнанням всіх можливостей інвестування та невисоким рівнем добробуту громадян.

Банківські депозити – це інвестиційні ресурси, що спрямовуються на розвиток національної економіки, а ОВДП – це позика державі на покриття бюджетного дефіциту (в сучасних умовах перш за все пасивного). Тобто стосовно формування інвестиційного капіталу для розвитку економіки, держава мала б стимулювати вкладення заощаджень населення саме в банківські депозити, адже відсутність кредитних ресурсів загострить проблеми реального сектору економіки. Однак в 2021 р. уряд має на меті продовжити активну політику внутрішніх державних запозичень із залученням до бюджету 497,3 млрд грн через випуск ОВДП. Тому в

умовах високого поточного рівня бюджетного дефіциту уряд по суті змагається за гроші населення з банками і працює над стимулюванням фізичних та юридичних осіб вкладати кошти в ОВДП – передусім за рахунок високої дохідності та відсутності оподаткування.

Поточний рівень відсоткових ставок за ОВДП в Україні є суттєво завищеним. Так, у січні 2021 р. на первинних аукціонах українські ОВДП були розміщені за такими номінальними ставками: 9,2 % річних – 3-місячні облігації, 10,4 % – 6-місячні, 11,7 % – 1-річні облігації [10]. У країнах із кредитним рейтингом, аналогічним до українського, номінальна дохідність державних облігацій складала відповідно 6,4, 6,9 і 8,5 % річних. Виходячи з цього, фінансування дефіциту державного бюджету за допомогою ОВДП з такою високою дохідністю вирішить короткострокові негаразди, однак спричинить дуже серйозні проблеми щодо зростання видатків на обслуговування боргу у майбутні роки.

Суттєвим чинником утримання завищених відсоткових ставок на ринку боргових зобов'язань держави у 2020 р. стала доволі жорстка монетарна політика, здійснювана НБУ, та заперечення можливості «кількісного пом'якшення».

Питання впливу політики державних запозичень та податкової політики на стан грошово-кредитної сфери України є об'єктом уваги багатьох науковців [11, с. 150] та Ради НБУ, яка в 2019–2020 р. рекомендувала Кабінету Міністрів України:

– здійснювати випуск цільових ОВДП та фінансувати з їх допомогою: національну систему охорони здоров'я, заходи з подолання епідемії COVID-19 та національні інвестиційні проекти, спрямовані на модернізацію економіки;

– спростити доступ фізичних осіб до державних облігацій через спрощення процедури купівлі, зменшення комісій банків та оптимізації оподаткування доходів за ОВДП тощо;

– розглянути можливість випуску цінних паперів у паперовій формі (казначейські зобов'язання).

Відновлення практики запозичень у фізичних осіб за допомогою казначейських зобов'язань є досить дискусійним, тому простішим варіантом і для держави, і для вкладників є скасування подання декларацій та спрощення ідентифікації клієнта, використовуючи Bank ID, що зараз досить популярний при наданні дистанційних державних послуг [16, с. 85]. Тобто в перспективі фізичним особам можна буде відкривати рахунок в цінних паперах віддалено і

купувати та продавати облігації через онлайн-банкінг (як це вже пропонує Приватбанк).

З огляду на пріоритетність використання ОВДП як боргового інструменту в наступні роки та особливості сучасної монетарної політики, вважаємо за доцільне в найближчому майбутньому розглянути можливість відновлення операцій НБУ з купівлі-продажу ОВДП на вторинному ринку та усунути конкуренцію для ОВДП з боку депозитних сертифікатів НБУ.

Висновки. Таким чином, сьогодні ОВДП в Україні є більш надійним та прибутковим об'єктом вкладень коштів для фізичних та юридичних осіб, однак складна процедура купівлі ОВДП, а також високі комісії посередникам ускладнюють здійснення інвестицій в цей інструмент, що потребує згодом швидшого прийняття заходів державою щодо вирішення проблем в цій сфері в огляду на важливість використання ОВДП як боргового та монетарного інструменту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. ОВДП. URL: <https://mof.gov.ua/uk/ovdp> (дата звернення: 26.04.2021).
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 31 січня 2001 р. № 80 «Про випуски облігацій внутрішніх державних позик». URL: <https://mof.gov.ua/uk/normativna-baza-ovdp> (дата звернення: 26.04.2021).
3. ОВДП, які знаходяться в обігу за номінально-амортизаційною вартістю. URL: <https://bank.gov.ua/ua/markets/ovdp> (дата звернення: 26.04.2021).
4. Статистика фінансових ринків. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial/data-sector-financial#2fs> (дата звернення: 26.04.2021).
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 5 червня 2019 р. № 473 «Про затвердження Середньострокової стратегії управління державним боргом на 2019–2022 роки». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/473-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 26.04.2021).
6. Сороченко В. В. Сутність державного боргу та його вплив на розвиток національної економіки. Збірник студ. наук. праць. 2020. Вип. 1(13). С. 163–169.
7. Вартість строкових депозитів за даними статистичної звітності банків України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial/data-sector-financial> (дата звернення: 26.04.2021).
8. Злети і падіння на ринку держоблігацій. URL: <https://zn.ua/ukr/macrolevel/zleti-i-padinnja-na-rinku-derzhoblihatij.html> (дата звернення: 26.04.2021).
9. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 26.04.2021).
10. Результати розміщення облігацій внутрішніх державних позик. URL: <https://bank.gov.ua/ua/markets/ovdp-table> (дата звернення: 26.04.2021).
11. Серватинська І. М. Державні облігації як альтернатива банківському депозиту. Вісник Одеського національного університету. 2020. № 2 (2(81), С. 146–151.
12. Процедура купівлі ОВДП для фізичних осіб 2021. URL: <https://cutt.ly/Nv7SUvS> (дата звернення: 26.04.2021).
13. Заславська О. І. Проблема трансформації організованих заощаджень домогосподарств в інвестиційні ресурси. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2016. № 2(48). С. 278–285.
14. Закон України «Про банки і банківську діяльність» зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text> (дата звернення: 26.04.2021).
15. Матвійчук Н. М. Проблеми оподаткування депозитів в Україні. Актуальні проблеми природничих і гуманітарних наук : матеріали IV міжнар. наук.-практ. конф., 15 груд. 2020 р. Луцьк, 2020. С. 37–39.
16. Матвійчук Н. М., Теслюк С. А. Основні тенденції розвитку банківських інновацій в Україні. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2021. № 1(25). С. 79–87.
17. Пинзеник В. В. Ринок облігацій внутрішньої державної позики: динаміка і тенденції. *Наукові записки НАУКМА. Економічні науки*. 2019. Т. 4. Вип. 1. С. 75–81.

REFERENCES:

1. OVDP [IGLBs]. Retrieved from: <https://mof.gov.ua/uk/ovdp> (in Ukrainian)
2. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy (2001, January) «Pro vypusky oblihatij vnutrishnikh derzhavnykh pozyk» [On issues of domestic government bonds]. Retrieved from: <https://mof.gov.ua/uk/normativna-baza-ovdp> (in Ukrainian)
3. OVDP, yaki znakhodiatsia v obihu za nominalno-amortyzatsiinoiu vartistiu [IGLBs that are in circulation at face value]. Retrieved from: <https://bank.gov.ua/ua/markets/ovdp> (in Ukrainian)
4. Statystyka finansovykh rynkiv [Financial markets statistics]. Retrieved from: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial/data-sector-financial#2fs> (in Ukrainian)

5. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy (2019, June) «Pro zatverdzhennia Serednostrokovoi stratehii upravlinnia derzhavnym borhom na 2019–2022 roky» [On approval of the Medium-Term Public Debt Management Strategy for 2019-2022]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/473-2019-%D0%BF#Text> (in Ukrainian)
6. Sorochenko V. (2020). Sutnist derzhavnoho borhu ta yoho vplyv na rozvytok natsionalnoi ekonomiky [The essence of public debt and its impact on the development of the national economy]. Zbirnyk stud. nauk. prats – Collection of students. Science wash, vol. 1(13), pp. 163–169. (in Ukrainian)
7. Vartist strokovykh depozytiv za danymy statystychnoi zvitnosti bankiv Ukrainy [The cost of time deposits according to the statistical reporting of Ukrainian banks]. Retrieved from: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial/data-sector-financial> (in Ukrainian)
8. Zlety i padinnia na rynku derzhoblihotsii [Rises and falls in the government bond market]. Retrieved from: <https://zn.ua/ukr/macrolevel/zleti-i-padinnja-na-rinku-derzhoblihotsij.html> (in Ukrainian)
9. Podatkovi kodeks Ukrainy (2010). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (in Ukrainian)
10. Rezultaty rozmishchennia oblihotsii vnutrishnikh derzhavnykh pozyk [Results of placement of domestic government bonds]. Retrieved from: <https://bank.gov.ua/ua/markets/ovdp-table> (in Ukrainian)
11. Servatynska I. (2020). Derzhavni oblihotsii yak alternatyva bankivskomu depozytu [Government bonds as an alternative to a bank deposit]. *Visnyk Odeskoho natsionalnoho universytetu – Bulletin of Odessa National University*, № 2 (2(81)), pp. 146–151. (in Ukrainian)
12. Protsedura kupivli OVDP dlia fizychnykh osib 2021 [Procedure for purchasing IGLBs for individuals 2021]. Retrieved from: <https://cutt.ly/Nv7SUvS> (in Ukrainian)
13. Zaslavska O. (2016). Problema transformatsii orhanizovanykh zaoshchadzhen domohospodarstv v investytsiini resursy [The problem of transformation of organized savings of households into investment resources]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu – Scientific Bulletin of Uzhhorod University*, vol. 2(48), pp. 278–285. (in Ukrainian)
14. Zakon Ukrainy «Pro banky i bankivsku diialnist» [Law of Ukraine «On Banks and Banking»]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text> (in Ukrainian)
15. Matviichuk N. (2020). Problemy opodatkuvannia depozytiv v Ukraini [Problems of taxation of deposits in Ukraine]. *Actual problems of natural sciences and humanities: materials of the IV international. scientific-practical conf., Dec. 15*, pp. 37–39. (in Ukrainian)
16. Matviichuk N., Tesliuk S. (2021). Osnovni tendentsii rozvytku bankivskykh innovatsii v Ukraini [The main trends in the development of banking innovations in Ukraine]. *Ekonomichni chasopys Volynskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky – Economic Journal of Lesya Ukrainka Volyn National University*, vol. 1(25), pp. 79–87. (in Ukrainian)
17. Pynzenyk V. (2019). Domestic government bond market: dynamics and trends [Rynok oblihotsii vnutrishnoi derzhavnoi pozyky: dynamika i tendentsii]. *Naukovi zapysky NaUKMA. Ekonomichni nauky – Scientific notes of NaUKMA, Economic sciences*, T. 4, vol. 1, pp. 75–81. (in Ukrainian)